

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An omnes Beneficianti à Canonici teneantur in choro horas Canonicas
recitare, vel sint aliqui, qui huic muneri satisfaciant sola assistentia. Punct.

3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

assistere, quam choro. Sed abesse à capitulis potest absque graui peccato. Ergo, etiam à choro, & ha tenet Syluest. verb. hor. quæst. 2. Caiet. §. 5. Aug. num. 21. Mart. cap. 5. de orat. num. 14. Valentia 2. 2. disput. 6. quæst. 2. p. 10. §. 6. Reginaldus lib. 18. Praxis, num. 176. Carol. Magic. de hor. can. cap. 56. num. 34. Augustinus barbof. de potestate Episcopi 3. p. alleg. 33. n. 181. fine.

3 Nihilominus longè probabilius est præbendam, si absque legitima causa à choro abût pluribus diebus, etiam si distributiones remittat peccate mortaliter. Sic docet Vasquez de benef. cap. 4. art. 2. dub. 1. num. 182. Garzia de benef. 3. p. cap. 2. num. 321. dub. 15. Bonacina disput. 2. de hor. can. quæst. 1. punct. 2. num. 1. Suarez lib. 4. cap. 10. num. 17. Et cap. 13. à num. 5. Et sequens. Et alij apud ipsos. Moucor ex cap. Relatis, 91. d. vbi clericus vigiliis non assistens, & officium diuinum publicè non recitans vltra priuationem stipendij excommunicati, & suspendi mandatur: quæ pena non nisi ob grauem culpam imponuntur. Item in cap. si quis Presbyter, pena depositionis afflictionis est clericus absens ab officio celebratis in Ecclesia vbi residet. Quod autem hac pena depositionis non afficiatur, quousque monius sit ab Episcopo, non excusat grauitatem eius culpæ. Idèd autem sub pena depositionis monetur ab Episcopo, vt assistat, quia ipse obligatus est assistere. Adde in supra dicto textu non videtur requisitam monitionem Episcopi ad incurrendam suspensionem: sed solum quod ipse clericus à clero depositus veniam ab Episcopo per satisfactionem noluerit promereri. Deinde in cap. Dolentes de celebrat. Missarum, sub pena suspensionis præcipitur clericis obligatis ad diuinum officium ne transcurrendo, mutando, aut synopando horas dicant sed potius studiosè pariter, & deuotè: vbi textus loquitur non solum de priuata recitatione, sed potius de publica. Item in Clement. 1. eod. tit. de celebrat. Missarum, grauitè reprehenduntur clerici tardè chorum ingredientes, vel ante officium expletum exeuntes, vel ibi confabulantes, &c. Ergo à fortiori reprehendendi sunt, qui integrè sine causa legitima absunt. Et ex his soluitur primum argumentum contrarium. Secundò: Moucor hac ratione. Quia existimo beneficia Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum concedi beneficiatis, vt officia diuina in vilitatem populi & deuotionem fidelium celebrentur, quia nullum aliud officium Ecclesiasticum publicum, & in vilitatem populi cedens videntur habere. At omittente ea, quæ alicui competunt ratione proprii muneris, est graue peccatum. Ergo. Ex quo fit non obligari præcisè præbendam ob distributiones acceptas choro assistere, sed ratione beneficii, quod habet distributionibus autem incitatur ad assistendum. Tertio, supra dicti beneficiati sub graui culpa obligati sunt in propria Ecclesia residere, & ad id cogi possunt à superiore sub pena excommunicationis, & priuationis fructuum, & beneficii. Trident. sess. 6. cap. 1. Et sess. 20. cap. 3. Et sess. 22. cap. 3. Et sess. 23. cap. 1. & alibi. Sed hæc residentia est ad exercendum suum munus, & satisfaciendum obligationi, quæ nulla alia regulariter est præter publicam in choro recitationem, officijque diuini assistentiam. Ergo ad hanc tenentur.

4 Dixi peccare mortaliter præbendam, si à choro absis absque legitima causa pluribus diebus, vt insinuare esse priuatum sententiam vno, vel altero die in anno abesse vltra tempus à iure permillum, non constituere culpam grauem; sed requiri quasi consuetudinem. Sic Syluest. verb. Hora. quæst. 10. Vasquez dub. 1. num. 182. Et dub. 4. num. 192. fin. Couar. 3. var. cap. 12. fine. Bonacina tribus, vel quatuor diebus existimat leuem esse materiam. Suarez lib. 4. cap. 13. num. 8. in fine, id non reputat improbabile, & ratio esse potest, quia sic videtur vsu receptum apud timoratos. Cùm enim à iure concedatur iis præbendatis absentia à choro tribus mensibus in anno, & pro nullo die obligatio recitandi priuati relaxetur, efficitur sanè ex huius obligatione ad obligationem absentie non posse argumentum deduci. Sed potius ex tam lata remissione in absentia, & tam stricta obligatione in priuata recitatione deduci potest tres, vel quatuor dies in anno absentie à choro non constituere culpam grauem; est vnius diei recitationis omissio illam constituat. Alias absentia à choro in vna hora sine legitima causa peccatum graue esset: quod est nimis durum.

5 Ex his manent soluta argumenta contraria, solum restat quarum de obligatione assistendi capitulis, quæ non est ita stricta, ac est obligatio choro assistendi. Tum quia assistentia capitularis non pertinet ad Ecclesiasticum officium: neque ob illius assistentiam signantur beneficiato distributiones, licet signantur ob assistentiam in choro. Neque in Trident. mandatur compelli sub pena excommunicationis, suspensionis, & priuationis fructuum præbendatos ne à capitulo absint, sicut compelluntur ne absint à choro: neque talis assistentia capitularis reputatur tam omnis beneficii, quam fructus illius. Siquidem ob culpam solent Canonici illa assistentia, seu voce actiua & passiva in capitulis priuari. Clement. 11. de state, & qualitate, qua non priuatur si ipsa assistentia onus esset, ob quas rationes non desunt Doctores, qui affirmant non esse obligationem grauem in præbendato capitulis assistendi, nisi quando eius assistentia necessaria fuerit Ecclesie gubernationi rege, & fauere

Armill. verb. elect. num. 2. & Sors de iust. & iur. lib. 4. quæst. 6. art. 3. verb. postremum denique, Ioannes Gutier. canon. quæst. lib. 2. cap. 11. num. 86. afferentes electores Cathedralium cedere posse iuri eligendi, nec posse compelli ad suffragandum, nisi quando alias electio legitima periclitaretur, aut cessare deberet. Ergo similiter Canonici compelli non possunt ad attendendum suffragium in capitulo, nisi quando eorum suffragium ad prædictos fines necessarium iudicatum fuerit. Ergo illis causis cessantibus, non peccant si absint. Ex qua doctrina, si vera est, non licet argumentum facere ad obligationem assistendi in choro.

PUNCTUM III.

An omnes beneficiati Canonici teneantur in choro horas Canonicas recitare, vel sint aliqui, qui huic muneri satisfaciunt sola assistentia.

- 1 Proponitur dubitandi ratio,
2 Cum est captus figuratus sufficit assistentia,
3 Si minuetur est solita solemnitas del et canone,
4 Per se loquendo non sufficit assistentia,
5 Consuetudine introduci potest, cui fore est in omnibus Ecclesiis Hispanis, vt præbendati satisfaciunt sola assistentia.

Ratio dubitandi est, quia clericus Ecclesie deputatus obligatus est ad Ecclesiam accedere ad Pfalendum diuinum officium iuxta textum in cap. final. 92. d. Ergo non satisfaciunt sola illius presentia. Item proprium officium Canonici est choro interesse, & laudes diuinas decantare, vt tradit Sorsus lib. 10. de iustitia, quæst. 5. art. 4. Graff. 1. p. lib. 2. cap. 5. num. 12. Et cap. 5. num. 22. Carol. Macignus cap. 66. Item in Tridentino sess. 24. cap. 12. de reformatione, cauetur omnes Canonicos compellendos esse officia diuina per se, & non per substitutos celebrare. Ergo.

2 Dico primò, quoties cantu, quem dicunt figuratum, diuinum officium persoluitur, non tenetur Canonicus suam vozem miscere, sufficit si ibi assistat. Constat ex praxi, & quia hic cantus necessarius non est, esto sit summe honestus. Sic Bonacina disput. 2. de hor. quæst. 1. punct. 3. num. 4. Lessius l. 2. de iustitia cap. 34. dub. 3. num. 185. Et 186.

3 Dico secundo, quoties officium diuinum omittendum est, vel minuendum in solita solemnitate, nisi Canonici canent, tenentur canere, neque sufficit, si ibi tantum assistant. Quia ipsis incumbit primo, & per se onera Ecclesie subire, & officia diuina ibi celebrari solita sustentare. Sic Petrus Nauarra lib. 2. de restitut. cap. 2. num. 124. Moneta de distribut. quæst. 2. num. 25. Pelancus 2. 2. quæst. 62. art. 2. disp. 4. num. 4. Et 7. & alius, Bonacina disput. 1. de hor. can. q. 3. punct. 2. §. 1. n. 19.

4 Dico tertio, per se loquendo omnes Canonici tenentur horas Canonicas in choro recitare iuxta suorum Ecclesiarum vsu. Hanc conclusionem probat ratio dubitandi: & quia obligatio Canonicoꝝ recitandi officium diuinum non tantum priuati, sed publicè personalis est ex sua prima institutione; aliàs nullus Canonicus esset obligatus personaliter officium diuinum recitare; omnes à recitando se possent excusare, & sic officium diuinum omittetur. Personalis autem obligatio non potest in alios transferri. Ergo. Sic Bonac. disp. 2. quæst. 1. punct. 5. in fine, Et punct. 4. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 33. num. 184. Tuschus tom. 2. concl. 514. numer. 6. Suarez lib. 4. de hor. can. cap. 12. à num. 8. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. à num. 513. vbi plures referet.

Ex quo fit seclusa consuetudine, aut priuilegio, non posse Canonicum in sui locum substituere alium, qui desinat.

5 Dico quarto, fundatione Ecclesie, statuto, consuetudine, & priuilegio, obtineri potest, ne teneantur Canonici per se in choro psallere, sed satisfaciunt, si ministris, & capellanis psallentibus ibi assistant, & sua presentia officia præsent, vt ferè in omnibus Hispanie Ecclesiis Cathedralibus est consuetudo recepta. Sic Suarez lib. 4. de hor. can. cap. 12. à num. 11. Azor. t. part. lib. 10. cap. 1. quæst. 5. Et 6. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 33. num. 184. Petrus Nauarra lib. 2. cap. 2. num. 114. Et sequentibus, Bonacina disput. 1. de hor. can. quæst. 3. p. 2. §. 1. n. 18. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. n. 518.

Ratio est. Quia hic modus fundationis, statuti, consuetudinis, seu priuilegij, turpidinem non habet, sed potius decorem, & splendorem specialem in Ecclesie ministris, & Ecclesie auctoritatem excolit, quæ varios ministros habet, alios ad cantum diuinorum officiorum deputatos, alios deputatos ad assistendum supra dictis officis, suaque presentia actum condendorum. Neque hæc fundatio, consuetudo, aut priuilegium contrarium est cap. fin. 29. d. neque Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. de reformatione. Nam in supra dicto cap. finali solum obligantur clerici Ecclesie deputati, vt conueniant ad Ecclesiam ad officium psallendum in choro, quod satis impletur, si omnes

D
C
A
P
A
M

omnes clerici ad illud officium conveniant pro suo munere, & obligatione, ita vt qui fuerint deputati ad psallendum, conveniant ad psallendum, qui vero ad assistendum, & actum sua presentia concedendum, conveniant ad assistendum eo modo. Tridentina Synodus solum dicit compellendus esse praebandatos vt divina officia per se, & non per substitutos obeant, & Episcopo celebranti assistant, & interueniant, atque in choro ad psallendum inuitato hymnis, & canticis Dei nomine reuerenter, distincte, deuotèque laudent. Quae omnia non conuincunt obligatos esse Canonicos horas canere. Tum quia ibi nomine distictorum officiorum non horae Canonicae, sed Missa Euangelium, & Epistola; aliaque similia munera intelliguntur: si quidem de horis Canonicis postea subiungit, debere ad psallendum conuenire. Tum quia non per substitutos diuina officia obeant Canonici quando ex fundatione Ecclesiae, statuto, vel consuetudine signati sunt, qui canant, & qui assistant. Assistentes enim, & canentes nomine proprio sua munera exequentur. Item assistentes sua presentia, diuina officia per se obeant, & Deum reuerenter & deuotè laudent.

Adde, cum supradicta consuetudo contraria sit, cap. fin. 92. d. & Tridentini decreto, posse nihilominus aduersus illa praeualere, si sit legitime praescripta: quia nec reprobat à Tridentino, neque est iuri naturali contraria, vt rectè expendit Azor, lib. 10, cap. 11. q. 6. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 522.

Imò non solum consuetudine, priuilegio, atque statuto induci potest Canonicum satisfacere suae obligationi, si choro assistat priuatim recitans; sed etiam si absens à choro alium substituat, vt nomine ipsius assistat, & distributiones lucratur. Qui haec nullam turpitudinem continet, & potest pluribus causis honestari, si aliis relatis docet Bonacina disp. 2. de hor. can. q. 1. p. 5.

PUNCTUM IV.

Quomodo praebandati assistere choro, & recitare horas Canonicas teneantur, vt possint distributiones horis correspondentes lucrari.

- 1) Non desunt, qui affirmant, assistentem absque attentione lucrari.
- 2) Probabilius est debere attendere.
- 3) Quis de praebandatis obligatus ad canendum.
- 4) Quis suam partem recitare attendens ad eam, quae ab alio recitatur dimidiam partem fructuum lucratur secundum; probabilem sententiam.
- 5) Reputare probabiliter nullas lucrari distributiones.
- 6) Si partem tuam canis, & aliorum, est procurator non percipias, lucraris.
- 7) Quis dicendum de versibus organo dictis.

1. Si de praebandatis obligatis tantum ad assistendum loquamur, non desunt Doctores, qui affirmant distributiones lucratos quomodocumque ibi assistant, etiam si non attendant, sed cum aliis loquantur, modo postea priuatim recitent, hoc enim semper supponitur. Sic docet alios referens Garzia de benef. 3. q. n. 14. & tradit Suarez lib. 4. cap. 14. a. num. 12. & ratio est: quia si verè assistunt est indebitè, Ergo lucratur distributiones assistentibus concessas. Item si non possunt dici abesse à choro. Ergo non possunt vt abentes distributionibus priuari. Adde in Concilio Lateran. & in constit. Pij V. distributionibus priuantur ij, qui priuatim non recitant etiam si choro assistent. Ergo e contrario si choro interfuerint corporaliter, & postea recitent priuatim distributionibus priuari non debent.

2. Nihilominus probabiliter censet hunc Canonicum corporaliter assistentem, neque diuini officii attendentem, sed voluntarie distractum maxime scribendo, confabulando, vel dormiendo nullo modo distributiones lucrari. Sic Azor 1. p. lib. 10. cap. 11. q. 5. Petrus de Hedelesma summa 2. p. 17. q. cap. 4. vlt. conclus. offic. 1. & 2. Ludouicus Lopez instruct. conscientia 1. tom. cap. 246. Vega 1. p. sum. cap. 128. casu 10 Manuel Rodrig. in summa 1. tom. cap. 245. num. 5. Raphael de la Torre, controuers. 10. disp. 7. q. 9. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 1. num. 19. & 21. & Barbosa 3. de potest. in allegat. 53. num. 132. Ratio est, quia distributiones conceduntur ob presentiam, & assistentiam humanam, & honorariam eadem in Dei cultum, & auctoritatem diuinorum officiorum: atqui voluntarie distractus est, ita vt ad officia diuina nequaquam attendat, nullatenus dici potest ipse moraliter, & humano modo praesens, ex lege coram Titio ff. de verb. significat. Ergo.

3. Quod si de praebandatis obligatis ad canendum sermo sit, dicendum est esse obligatos primò canere nec satisfacere si submissa voce recitent. Secundo, esse obligatos attendere ad ea, quae alius chorus canit: quia haec necessaria sunt, vt officium publice perficiatur alternatim, & vnus chorus cum alio communice. Sic Suarez lib. 4. de hor. can. cap. 12. n. 9. & 10. Lessius lib. 2. de iustitia cap. 3. dub. 33. num. 184. Bonacina plures alios referens disp. 1. de hor. canon. q. 3. punct. 2. §. 1. num. 17.

4. Difficultas autem est, An supradictus praebandatus submissa voce recitans suam partem, vel non recitans, sed solum attendens ad partem, quam alius chorus recitat, lucratur medianam partem distributionum?

Placet pluribus Doctoribus lucrari: quia dimidiatè officium suum exequitur, quatenus ad partem, quae alius chorus recitat attendit. Ergo accipere debet dimidium stipendium. Item dantur distributiones non solum pro cantu, sed etiam pro assistentia. Ergo qui assistit tam exequitur munus, cui aliqua pars stipendij responderet. Ergo lucratur illam. Sic Suarez lib. 4. cap. 12. num. 18. Petrus Nauarra lib. 1. de Restitut. cap. 2. n. 222. Cenedo collect. 1. §. ad 6. num. 6. Bonacina alios referens disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 1. n. 17. Neque obstat Constitutio Pij V. statuentis non lucrari fructus, & distributiones, qui, cum aliis choro assistit, non recitat. Responderi enim potest non lucrari intergrè, sed dimidiatè. Secundo, non lucrari nec dimidiatè, si non recitet ibi, vel extra. Quia omittenti recitationem publicam, vel priuatam imponitur poena amissionis omnium fructuum.

5. Ceterum mihi haec doctrina difficilis est Pararem sanè supradictum nullas distributiones lucrari. Quia distributiones non conceduntur is praebandatis ob assistentiam infrascriptam & mutam, sed ob assistentiam quae deseruit publicae recitationi. Item conceduntur publicè recitantibus, seu ob recitationem, quae fideles ad deuotionem excitare possit. Sed qui submissè recitat, vel non recitat, sed solum attendit ad ea, quae alius chorus recitat, publicè non recitat, & consequenter eius recitatio publica non est. Ergo non est digna vlla distributione. Quòd si dicas non esse dignam vlla distributione, quatenus ab ipso prodit, sed quatenus ab aliis oritur, & ipse attendit: quia secundum illam partem recitatio est publica, obstat, quia si ipse publicè non recitat, ita vt alij ipsum percipiant, non communicat cum aliis in recitatione, & exercitatione aliorum non fit vnus officium Canonicum publicum. Neque enim dici potest recitare officium Canonicum ille, qui alteros versus pronuntiat et omittit intermedius.

6. Sed quid si tuam partem caneres, & percipere non posses, quam alius chorus canit, satisfaceretne obligationi chori, vt posses distributiones integras percipere?

Respondeo te satisfacere, posseque distributiones recipere modo postea priuatim supplicas, quae non percipisti: quia per te non stetit quominus perciperes, & cum aliis in recitatione communicares. Sic Nauarra de orat. cap. 11. num. 41. Monet de distribut. 2. p. quæst. 2. num. 47. Suarez lib. 4. cap. 30. n. 15. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 1. num. 20. Quod autem debeas priuatim supplere, quae non percipisti conuincit haec ratio: quia partem, quam non percipis, non potes dici recitasse; quia sola perceptione, seu auditione, tuam efficere potes: at non recitari officium diuinum priuatim omnibus distributionibus etiam, si choro interfit ex Bulla Pij V. Ergo.

Quocirca non approbo, quod Emanuel Saa verbo Hora, n. 9. affirmat, hunc non esse obligatum priuatim supplere: quia contrarium ex ratione superius dicta colligitur, & notauit Bonacina cum aliis supra n. 20.

7. Hinc à fortiori inferitur versus, qui organo, seu musico instrumento dicuntur debere ab aliquo pronuntari, aliàs non satisfaciunt obligationi recitandi officium, nisi, vel eos versus pronunties, vel audias, etiam si obligationi chori facias satis: quia pulsatio organi, seu musici instrumenti non est recitatio. Sic Suarez cap. 14. num. 15. Bonacin. alios referens disp. 1. q. 3. punct. 2. num. 12.

Secundò infero, si dum alij recitant, tu choro ex officio, vel superioris mandato intertis, praebandatus, transferendo libros ex vna in aliam partem satisfacere obligationi, & assistentiae in choro; debere tamen priuatim postea recitare, si ob illa munera à recitatione tuae parit, & ab attentione alterius impediaris. Sic Valquez de benef. cap. 4. §. 1. dub. 6. numer. 111. Bonacina de hor. can. q. 3. punct. 2. n. 13.

Tertio infero Canonicos poenitentiariorum, qui dum officia diuina celebrant, audiunt confessiones, & Decanum, aliaque Canonicos qui ex proprio officio aliis ministeriis incumbunt, satisfacere sufficientes obligationi choro assistendi: quia reputantur vt praesentes, et si priuatè recitationi non faciant satis. Sic alios relatis docet Bonacina num. 14. & colligitur ex Trident. sess. 2. cap. 3. de Reformatione.

PUNCTUM V.

Quo ordine, quo tempore, quo loco, & quo corporis habitu, & situ horae Canonicae sint publicè celebranda.

1. Seruandus est ordo, & tempus ab Ecclesia praescriptum.
2. Locus non est alius ab Ecclesia.
3. Sedere in proprio stallo, & vestes Canonicales ferre, non est necessarium: ex vi iuris communis, secus esse potest ex consuetudine.

STRA
BLAO
TOM,
C III.